

Obrazac „Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu“	
OSNOVNI PODACI	
Ime i prezime	Marija Krstinić
Zvanje	Profesorica povijesti i njemačkog jezika
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ Split 3
Adresa elektroničke pošte	marija.krstinic@skole.hr
Naslov metodičkih preporuka	Na ulicama rimskih gradova (izborna tema)- 1.dio
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu obavezno navesti u sklopu kojega nastavnoga predmeta se izvodi. <i>Dodatno može i sat razrednika ili izvannastavna aktivnost, ali najmanje jedan nastavni predmet je obavezan.</i>	
Razred	5. razred osnovne škole
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	POV OŠ C.5.1. Učenik obrazlaže važnost širenja izuma i tehnologije, u prapovijesti i starome vijeku. -- obrazlaže razvoj seoskih i gradskih kuća te javnih građevina, te gradnju cesta i razvoj komunikacija. POV OŠ A.5. 1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u prapovijesti i starome vijeku.
Tijek nastavnoga sata	Tema se realizira kroz blok sat. Na prvom satu učenici odrađuju uvodni i motivacijski dio, izrađuju umnu mapu te analiziraju izvore 1, 2 i 3 i razmjenjuju informacije u obliku grupnog rada. Uvodni dio-10 min Učenici rješavaju vježbu otkrivanja polja izrađenu u aplikaciji Learningapps, Vježba se nalazi na https://learningapps.org/7987473 .

	<p>Učenici izražavaju svoje pretpostavke što je prikazano na fotografiji.</p> <p>Učenici zapisuju nekoliko pitanja na koja bi htjeli dobiti odgovor.</p> <p>Najava teme-fotografija ulice u Pompejima i jedne današnje ulice, jer će učenici usporediti i kontinuitete i promjene.</p> <p>Ključno problemsko pitanje :</p> <p>Čemu su služile ulice rimskih gradova?</p> <p>Središnji dio sata- 30 minuta</p> <p>Crtanje umne mape sa središnjim pojmom „Ulice u rimskim gradovima“ na koju će unositi podatke dobivene analizom izvora.</p> <p>Analiza različitih vrsta izvora pripremljenih u digitalnom obliku (rad u paru).</p> <p>Spajanje parova u grupe te prezentacija uradaka unutar grupe (grupni rad).</p> <p>Popunjavanje umne mape (individualni rad).</p> <p>Prezentacija uradaka i zajednička analiza pred razredom (po jedan primjer svakog izvora).</p> <p>Završni dio- samovrednovanje izlaznom karticom.</p>
<p>Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)</p>	<p>Učenici u uvodnom dijelu rješavaju vježbu otkrivanja polja na https://learningapps.org/7987473. Na komadićima puzzli su napisane tvrdnje o Pompejima, a zadatak učenika je odrediti je li tvrdnja točna ili netočna. Netočne tvrdnje trebaju ispraviti u svojim bilježnicama, a kada ispravno razvrstaju sve tvrdnje otvara im se slika ulice u Pompejima. Potom izražavaju svoje pretpostavke što je prikazano na fotografiji. U sljedećem koraku učenici zapisuju nekoliko pitanja na koja bi htjeli dobiti odgovor. Na pitanja se ne daje odgovor već se napominje da će odgovore dobiti kroz aktivnosti.</p> <p>Učiteljica potom najavljuje današnju temu prikazujući fotografiju ulice u Pompejima i jedne današnje ulice (učitelj se može poslužiti Opcijom Google Street View) te učenicima objašnjava da</p>

	<p>će na primjeru Pompeja saznati čemu su služile ulice u rimskim gradovima i po čemu se one razlikuju od današnjih ulica. Na ploču zapisujemo ključno problemsko pitanje na koje će učenici odgovoriti nakon rada na izvorima u blok satu :</p> <p>Čemu su služile ulice rimskih gradova?</p> <p>Središnji dio sata- 30 minuta</p> <p>Prije rada na izvorima svi učenici u bilježnice crtaju umnu mapu sa središnjim pojmom „Ulice u rimskim gradovima“ na koju će unositi podatke dobivene analizom izvora (Grane umne mape mogu npr. biti Tko? Što? Izgled, Opasnosti i sl.). Umna mapa će im poslužiti za sistematiziranje podataka te kao materijal za izradu likovnog plakata na sljedećem satu.</p> <p>Učenici dobivaju različite vrste izvora s pitanjima za analizu pripremljene u digitalnom obliku (izvor 1, 2 i 3). Učitelj daje upute - svaki par obrađuje jedan izvor i odgovara na pripremljena pitanja. Nakon izvršenog zadatka spajaju se po tri para u grupu te međusobno prezentiraju svoje uratke. Pri prezentaciji učenici individualno unose podatke u svoju umnu mapu. Nakon popunjavanja umne mape po jedan par prezentira izvor 1, 2 i 3.</p> <p>Na kraju sata učenici provode samovrednovanje.</p>
<p>Sadržaji koji se koriste u aktivnostima</p>	<p>Vježba za uvodni dio sata- https://learningapps.org/7987473</p> <p>Izvor 1- https://app.wizer.me/preview/P68PCJ</p> <p>Izvor 2- https://app.wizer.me/preview/Q15F90</p> <p>Izvor 3- https://app.wizer.me/preview/5SIP99</p> <p>Izlazna kartica za samovrednovanje- https://app.wizer.me/preview/DACP6W</p>
<p>Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute</p>	<p>Nakon prvog sata učenici mogu provesti samovrednovanje koristeći izlaznu karticu na</p>

	https://app.wizer.me/preview/DACP6W .
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	Rad na različitim vrstama izvora potiče razvoj kritičkog mišljenja; osobito propitivanje vjerodostojnosti pojedinih izvora. Cijeli blok sat je zamišljen tako da aktivnosti rada na izvorima vode ka odgovoru na problemsko pitanje- Čemu su služile ulice rimskih gradova?.

DODATNI ELEMENTI¹

Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema

OŠ HJ A.5.1.

Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom.

OŠ HJ A.5.3.

Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.

OŠ LK A.5.1.

Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom.

Učiti kako učiti

uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.

uku A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.

uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.

uku B.2.4. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.

uku D.2.1. Učenik stvara prikladno fizičko okruženje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.

uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Upotreba IKT

ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka.

ikt A.2.2. Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima.

ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnoga poziva. Nisu obvezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene metodičkih preporuka.

	<p>ikt D.2.4.Učenik izdvaja i razvrstava oznake vlasništva djela i licencije za dijeljenje sadržaja koje treba poštovati.</p> <p>Građanski odgoj i obrazovanje</p> <p>goo B.2.1.Promiče pravila demokratske zajednice.</p> <p>Osobni i socijalni razvoj</p> <p>osr A.2.2.Upravlja emocijama i ponašanjem.</p> <p>osr B.2.2.Razvija komunikacijske kompetencije.</p> <p>osr B.2.3.Razvija strategije rješavanja sukoba.</p> <p>osr B.2.4.Suradnički uči i radi u timu.</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>Čitanjem teksta pjesnika Juvenala korelira se s Hrvatskim jezikom. Ujedno se kroz komunikaciju tijekom rada u skupini ostvaruje i ishod OŠ HJ A.5.1. Korelacija s likovnom kulturom se ostvaruje kroz izradu crteža koji će poslužiti za izradu interaktivnog plakata na drugom satu predviđenom za obradu ove teme.</p>
Aktivnosti koje obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p>Učenicima s teškoćama čitanja se mogu dati zadaci u kojima nema puno teksta (npr. izvor 3). Tekst se može prilagoditi korištenjem OMO fonta za disleksiju:</p> <p>Izvor 3</p> <p>A sada, idemo u malu šetnju po Pompejima! Klikni na ovaj link i odgovori na pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Što možeš vidjeti na zidovima kuće?2. Mnoge su kuće u Pompejima prekrivene ovakvim natpisima. Svi su natpisi zapisani crnom ili crvenom bojom. U njima se stanovnike Pompeja poziva da glasaju za određene kandidate. Još jedan sličan natpis možeš vidjeti na dnu stranice na ovom linku.3. Što misliš tko je zapisao ove natpise na zidovima?4. Kako se danas ljude poziva da glasaju za određene političke kandidate?
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	<p>Darovitim učenicima se može pripremiti dodatni zadatak analize izvora u kojem Plinije Mlađi opisuje stradavanje Pompeja.</p>

<p>Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa</p>	
<p>Projektne zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)</p>	
<p>Poveznice na multimedijske i interaktivne sadržaje</p>	<p>Vježba za uvodni dio sata- https://learningapps.org/7987473</p> <p>Izvor 1- https://app.wizer.me/preview/P68PCJ</p> <p>Izvor 2- https://app.wizer.me/preview/QI5F90</p> <p>Izvor 3- https://app.wizer.me/preview/5SIP99</p> <p>Samovrednovanje- https://app.wizer.me/preview/DACP6W</p>
<p>Prijedlozi vanjskih izvora i literature</p>	<p>Beard, Mary. SPQR-Povijest starog Rima. Preveo Ivan Ott. Zagreb: Školska knjiga, 2016.</p> <p>Beard. Mary. Pompeji-Das Leben in einer römischen Stadt. Frankfurt am Main:Fischer Verlag, 2017.</p> <p>Fox, Robin Lane. Klasični svijet. Epska povijest Grčke i Rima. Zagreb: Naklada Ljevak, 2008.</p> <p>Bleicken, Jochen et. al. Povijest svijeta. Preveli Alka Škiljan, Hrvoje Šarinić, Drago Štajduhar, Melita i Milan Rakočević. Zagreb: Naprijed, 1971.</p> <p>Rimski satiričari Horacije-Perzije-Juvenal, prev. s latinskog, uvod napisao i sastavio bilješke Šimun Šonje. Zagreb: Edicije Božičević, 2014.</p> <p>Wasson, Donald L., „Roman Daily Life“, Ancient History Encyclopedia, 23.4.2018. https://www.ancient.eu/article/637/roman-daily-life/ , tekst prevela M. Krstinić (posjet 14.10.2019)</p> <p>Hrvatska enciklopedija. http://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=29638, posjet 11.10. 2019.</p> <p>Hrvatska enciklopedija. http://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=54691, posjet 11. 10. 2019.</p>

	<p>Pompeionline. https://www.pompeionline.net/, posjet 12.10. 2019.</p> <p>Pompeii in Pictures. https://pompeiiinpictures.com/pompeiiinpictures/index.htm, posjet 14. 10. 2019.</p>
--	---

Prilozi- radni listići (izrađeni u Wizer.me alatu)

Izvor 1

Brojni su stanovnici Pompeja živjeli u insulama. Pročitaj sljedeći tekst i odgovori na pitanja:

Kat na kojem je osoba živjela je ovisio o njenim primanjima. Stanovi na nižim katovima- u prizemlju ili na prvom katu insule su bili komforniji nego oni na višim katovima. Bili su prostrani, i sastojali se od

više odvojenih prostorija za blagovanje i spavanje, a za razliku od stanova na ostalim katovima, stanarina se plaćala za cijelu godinu. Na višim katovima, stanarina se plaćala po danu ili tjednu, a stanovi su se sastojali od jedne prostorije u kojoj je boravila cijela obitelj. Obitelj je živjela u stalnom strahu da će ih izbaciti iz stana. Nisu imali prirodne svjetlosti, ljeti im je bilo vruće, zimi hladno. Za razliku od stanova na nižim katovima, u stanovima na višim katovima nije bilo ni tekuće vode, niti zahoda.

Prilagođeno prema Wasson, Donald L., „Roman Daily Life“, Ancient History Encyclopedia, 23.4.2018. <https://www.ancient.eu/article/637/roman-daily-life/> , tekst prevela M. Krstinić (posjet 14.10.2019)

1. Koji su stanovi u insulama bili bolji? Objasni.
2. Usporedi uvjete života u stanovima na nižim katovima i stanovima na višim katovima. Je li i danas tako?
3. Autor ovog teksta kaže da je kat na kojem je osoba živjela ovisila o njenim primanjima. Objasni tu rečenicu i potkrijepi primjerom iz teksta.

Izvor 2

Rimski pjesnik Juvenal živio je u 1. stoljeću. Napisao je zbirku satira u kojoj opisuje život u gradu, izruguje se i ismijava njegove stanovnike. Pročitaj tekst i odgovori na pitanja:

„Počuj sada o drugim raznovrsnim jadima noći!

Zgrade su grada visoke i često te snažno po glavi

Nešto lupne kad god izbacuju s prozora krnje,

Napukle stvari i silnom težinom to padne na pločnik,

Pa ga rasiječe. [...]Toliko te smrti vreba,

koliko prozora zjapi još čeljadi budne.

Ipak, poželi i neka se ispuni skromna ti želja,

da kroz prozor izlijevaju samo prljavu vodu.“

Rimski satiričari, Horacije-Perzije-Juvenal, prev. s latinskog, uvod napisao i sastavio bilješke Šimun Šonje (Zagreb: Edicije Božičević, 2014.): 181.

1. Koje opasnosti vrebaju noću na ulicama grada?
2. Pročitaj još jednom zadnja dva stiha. Koju opasnost spominje Juvenal u zadnja dva stiha? Zašto?

3. Što misliš, koliko možemo vjerovati Juvenalovom opisu ulice? Obrazloži svoj odgovor.

Izvor 3

A sada, idemo u malu šetnju po Pompejima! Klikni na ovaj [link](#) i odgovori na pitanja:

1. Što možeš vidjeti na zidovima kuće?
2. Mnoge su kuće u Pompejima prekrivene ovakvim natpisima. Svi su natpisi zapisani crnom ili crvenom bojom. U njima se stanovnike Pompeja poziva da glasaju za određene kandidate. Još jedan sličan natpis možeš vidjeti na dnu stranice na ovom linku.
3. Što misliš tko je zapisao ove natpise na zidovima?
4. Kako se danas ljude poziva da glasaju za određene političke kandidate?